

Nr 99

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring i statens pensionslöneförordning (1959: 286), m. m.; given Stockholms slott den 30 mars 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

BERTIL LÖFBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kommunal tjänsteman med personlig statlig pensionsrätt, som inte kan utföra sitt vanliga arbete på grund av nedsatt arbetsförmåga, skall få vidgade möjligheter att behålla pensionsrätten vid överföring till annan kommunal anställning.

Förslag läggs också fram om viss ändring i statens pensionslöneförordning och om pensionering av vissa sarskolchefer och av personal vid Dansmuseifonden, Musikhistoriska museet och Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete.

I propositionen föreslås dessutom pension, förbättrade pensionsförmåner, årlig ersättning, trafiklivränta eller skadelivränta åt vissa personer.

Slutligen föreslås ändrade grunder för prövning av fråga om pension åt efterlevande efter vissa f. d. statsanställda.

Förslag till

Kungörelse om ändring i statens pensionslöneförordning (1959: 286)

Härigenom förordnas, att 3 § 6 mom. statens pensionslöneförordning (1959: 286) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §

6 mom.¹ För anställning som ej avses i 2—5 mom. utgöres pensionslönen av månadslönen i den högsta löneklass på löneplan A, B, C eller U i vilken lönen icke överstiger en tolfedel av årslönen i anställningen. Pensionslön som motsvarar icke ortsgrupeerad månadslön får dock tillämpas endast om pensionsmyndigheten finner lönen i anställningen icke vara ortsgrupeerad. Beträffande löneklasserna A 1—33 och U 1—25 gäller månadslönen för den ortsgrupp som är tillämplig. I fråga om lönebelopp som överskjuter månadslönen i löneklass C 2 begränsas pensionslönen enligt 2 mom. tredje stycket.

I fråga om årslörens beräkning gäller följande.

a) Om lönen skall höjas efter viss tids innehav av anställning, beaktas den lön som skall tillämpas efter längst nio års innehav av anställningen.

b) Är lönen bestämd att, inräknat pensionsförmån eller annan förmån, motsvara månadslön i viss löneklass på löneplan A, B, C eller U, behandlas förmånernas sammanlagda belopp som lön.

c) Utgår del av lönen som ersättning för tjänstgöringstillfälle och gälla för den personalgrupp som anställningshavaren tillhör enhetliga grunder i fråga om beräkning av sådan ersättning, beaktas ersättningen med det belopp som i genomsnitt gäller för personalgruppen.

d) Fullgör anställningshavare rekryteringsgång enligt kommunala lönebestämmelser, beaktas lönen i löneklassen närmast över den som gäller för anställningshavaren. Detta gäller även i fråga om anställningshavare som fullgör rekryteringsgång enligt lönebestämmelser som motsvara de kommunala. Frågan huruvida sådan motsvarighet föreligger prövas av statens personalpensionsverk.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1973. De nya bestämmelserna tillämpas dock för tid från och med den 1 juli 1971.

¹ Senaste lydelse 1967: 20.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 30 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Statsrådet Löfberg anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *vissa pensionsfrågor, m. m.*, och anför.

I. Ändring i statens pensionslöneförordning

I 3 § 5—7 mom. statens pensionslöneförordning (1959: 286) föreskrivs hur pensionslönen skall bestämmas när lön utgår enligt icke-statliga grunder. Enligt 6 mom. första stycket skall pensionslönen utgöras av månadslönen i den högsta löneklass på löneplan A, B, C eller U i vilken årslönen inte överstiger en tolfedel av årslönen i anställningen. Om lönen skall höjas efter viss tids innehav av anställning, beaktas vid årslönens beräkning enligt samma moment andra stycket a den lön som skall tillämpas när anställningen har innehafts under längst nio år. Enligt 7 mom. tredje stycket får pensionsmyndigheten vid tillämpning av 6 mom. andra stycket a föreskriva att pensionslönen skall överensstämma med den pensionslön som skulle ha gällt enligt statliga avlöningsgrunder.

Vissa anställningar med löne- och anställningsvillkor, som är reglerade enligt kommunala avtal, hör till området för den statliga pensioneringen. Dessa avtal föreskriver beträffande anställningshavare i rekryteringsgång att han skall vara placerad i lägre löneklass (s. k. underbyggd löneklass) än vad som gäller för den lönegrad i vilken anställningen är placerad. Ifrågavarande avtal gäller fr. o. m. den 1 juli 1971.

Statens personalpensionsverk har i skrivelse den 29 januari 1973 tagit upp fråga om ändrade grunder för bestämmande av pensionslön åt arbetstagare som fullgör rekryteringsgång enligt kommunala bestämmelser. Pensionsverket meddelar att ämbetsverket i anslutning till de nämnda föreskrifterna i pensionslöneförordningen dragit upp vissa riktlinjer för tolkningen som avpassats efter tidigare tillämpade metoder för reglering av bl. a. anställningar i befodringsgång. De resultat som härigenom uppnåtts inom ramen för den reguljära statliga pensionslönebestämningen förefaller enligt ämbetsverket i väsentlig mån stämma överens med vad som skulle ha gällt vid en tillämpning av kommunala pen-

sionsbestämmelser. Efter tillkomsten av de senaste kommunala löne- och pensionsavtalen har situationen i viss mån ändrats. En fortsatt tillämpning av hittillsvarande grunder skulle enligt ämbetsverket komma att leda till mera avsevärda materiella olikheter mellan pensionslönerna enligt statliga och kommunala pensioneringsgrunder för den tid som arbetstagaren fullgör rekryteringsgång. Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet anser att man bör överväga en ändring i de statliga pensionsbestämmelserna. Denna skulle innebära att arbetstagare i rekryteringsgång enligt kommunala bestämmelser skulle få pensionslönen bestämd på samma sätt som efter kommunala pensionsgrunder. Pensionsverket delar denna uppfattning och föreslår att pensionslöneförordningen ändras i enlighet härmed.

Föredraganden

Statens pensionsbestämmelser är inte anpassade efter den kommunala rekryteringsgångens regler för inplacering och uppflyttning i löneklass. De kan följaktligen medföra att för tjänsteman i rekryteringsgång kommer att gälla annan pensionslön än som skulle ha gällt om fråga varit om antingen statsanställd eller kommunalt anställd med kommunalt reglerad pensionsrätt. I dessa fall bör pensionslönen avvägas enligt de kommunala pensionsbestämmelserna. Jag förordar därför en sådan ändring av pensionslöneförordningen att pensionslönen för tjänsteman som avses här kan bestämmas med motsvarande tillämpning av de kommunala bestämmelserna. Ändringen bör träda i kraft den 1 juli 1973, men tillämpas för tid fr. o. m. den 1 juli 1971.

Hos vissa icke-statliga institutioner, som inte är kommunala, finns arbetstagare med samma rekryteringsgång som gäller enligt de nyss nämnda kommunala bestämmelserna. Också dessa arbetstagare bör omfattas av ändringen.

II. Tillgodoräkning i pensionshänseende av sjukledighetstid

Enligt 10 § 1 mom. statens allmänna tjänstepensionsreglemente (1959: 287) — SPR — får arbetstagare med pensionsrätt som tjänstår i pensionshänseende tillgodoräkna den tid han har varit underkastad reglementet. Enligt 2 mom. samma paragraf, jämfört med 8 § 1 mom. första stycket tilläggsbestämmelserna till SPR (1959: 420), skall dock därvid den tid dras av under vilken arbetstagaren har vidkänts C-avdrag eller annars inte haft rätt att uppbära kontant avlöning.

Från den angivna avdragsregeln gäller — dock inte generellt — undantag för ledighet på grund av sjukdom vid vilken kontant avlöning inte utgår.

Enligt 8 § 1 mom. fjärde stycket tilläggsbestämmelserna till SPR får pensionsmyndighet eller i vissa fall statens avtalsverk besluta att sådan

ledighet skall medföra rätt till tjänstårsberäkning, som om det hade funnits rätt till sjukavlöning enligt bestämmelser för innehavare med närmast motsvarande anställning i statens tjänst. Den 4 september 1959 har avtalsverkets föregångare, statens avtalsnämnd, beslutat att statens arbetare i allmänhet enligt särskilt angivna grunder får såsom tjänstår i pensionshänseende tillgodoräkna tid under vilken avlöningsbestämmelserna inte innehållit föreskrifter om sjukavlöning. Statens personalpensionsverk har den 15 september 1965 meddelat ett liknande beslut för viss personal vid postverket. I båda fallen gäller besluten tiden efter den allmänna sjukförsäkringens genomförande, alltså fr. o. m. den 1 januari 1955.

Vidare gäller enligt 8 § 1 mom. femte stycket tillägsbestämmelserna till SPR bl. a. att tid, då arbetstagare som är undantagen från arbetsgivarinträde vidkänns C-avdrag under ledighet för sjukdom, skall vid tillämpningen av 10 § 2 mom. SPR jämföras med tid då tjänstledighet med A-avdrag åtnjuts.

Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S) har vid överläggningar om pensionsförhållandena för Svenska riksteaterns personal fäst uppmärksamheten på att den fast anställda personalen vid teatern har rätt till lön under ledighet på grund av sjukdom bara under högst 150 dagar per 12-månadersperiod. Den fast anställda personalen vid Dramatiska teatern och vid de stadsteatrar och yrkesorkestrar, som har pensionsrätt enligt SPR, har samma begränsade rätt till lön under sjukdom.

TCO-S uttalade vid berörda överläggningar att tid för sjukledighet generellt bör medföra rätt till tjänstårsberäkning oavsett löneförhållandena under ledighetstiden. TCO-S yrkade därför att den angivna bestämmelsen om avdrag vid tjänstårsberäkning för sjukledighet utan lön upphävs.

Föredraganden

SPR:s regel om avdrag vid tjänstårsberäkningen för sjukledighet utan kontant avlöning har numera i praktiken bara betydelse för vissa grupper icke-statliga arbetstagare. Jag delar TCO-S:s uppfattning att en sådan minskning av förmånerna som särskilt drabbar långtidssjuka inte är tillfredsställande. Jag föreslår att den berörda avdragsregeln upphävs. Vid bifall härtil kommer tid för sjukledighet att få tillgodoräknas oavsett löneförmånerna under ledigheten, om övriga förutsättningar för tillgodoräkning är för handen. Efter samråd med statens avtalsverk och de statsanställdas huvudorganisationer föreslår jag vidare att den avsedda tillgodoräkningen får gälla också förfluten tid.

För att genomföra vad jag nu föreslagit behövs viss ändring i SPR. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att göra denna ändring.

III. Pensionering av viss personal m. m.

A. Vissa särskolchefer

Inom skolväsendet för psykiskt utvecklingsstörda skall finnas tjänster som särskolchef. Tjänsterna är statligt löner reglerade men inte förenade med statlig pensionsrätt.

För innevarande läsår finns 25 sådana tjänster, av vilka fyra är ordinarie och 21 arvodestjänster.

Riksdagen har nyligen beslutat om ändrade regler för statsbidrag till driften av särskolor (prop. 1972: 104, SoU 1972: 37, rskr 1972: 286). De nya bestämmelserna, som gäller fr. o. m. läsåret 1971/72, innebär bl. a. att statsbidrag utgår för tjänsterna som särskolchef. Bidraget utgör 95 % av den totala lönekostnaden och betalas i princip ut efterskottsvis för varje läsår. Lönekostnadspålägg avseende personalpensionskostnad har beräknats till 10,7 %.

Fördraganden

I likhet med vad som gäller för skoldirektör bör lönegradsplacerad tjänst för särskolchef anslutas till SPR. Detta bör gälla för tid fr. o. m. den 1 juli 1971, från vilken tidpunkt särskolornas huvudmän erhåller statsbidrag till avlöning av särskolchefer.

För att genomföra förslaget behövs viss ändring i bilagan till SPR. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att göra denna ändring.

B. Viss personal hos Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete

Direktor och sekreterare hos Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete omfattas av den statliga pensioneringen enligt punkt VIII d i bilagan till SPR. Sekreteraren för administrativa och ekonomiska ärenden benämns sedan länge kanslichef och övriga sekreterare har fr. o. m. den 1 juli 1972 bytts ut mot konsulenter. Direktorn och konsulenterna förordnas t. v. för högst sex år i sänder. I övrigt har de tidigare löne- och anställningsvillkoren inte ändrats. Lön i tjänsten utgår fortfarande enligt statlig lönegrad och övriga anställningsvillkor är utformade i anslutning till allmänt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän (AST). Sekreterare som inte önskar bli konsulent kan under viss tid få stå kvar i sin tjänst.

Centralrådet har hemställt i skrivelse den 14 december 1971 om pensionsrätt enligt SPR för konsulenterna.

Enligt vad *statens personalpensionsverk* anför i yttrande den 10 februari 1972 synes det inte möta hinder att konsulenterna bereds statlig

pensionsrätt. Ingenting synes heller hindra att de sekreterare som inte går över till de nya konsulenttjänsterna får behålla sin statliga pensionsrätt övergångsvis.

Föredraganden

Jag finner det motiverat att ifrågavarande konsulenter får åtnjuta statlig pensionsrätt och föreslår därför att SPR får tillämpas på dem. Sekreterare som inte går över till konsulenttjänst bör övergångsvis få behålla den statliga pensionsrätten så länge han står kvar i sekreterartjänsten.

Viss ändring i bilagan till SPR behövs för att genomföra förslaget om pensionsrätt för konsulenterna. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att göra den ändringen.

C. Personal vid Dansmuseifonden

Balettleddaren Rolf de Maré donerade år 1950 sina samlingar av dans- och balettrekvisita till Operan på villkor att de gjordes tillgängliga för allmänheten. Samlingarna ställdes ut av Operan under namnet Dansmuseet. Genom testamente donerade de Maré medel till en fond, Dansmuseifonden, för att ekonomiskt stödja detta museum.

Kungl. Maj:t fastställde stadgar för Dansmuseifonden genom beslut den 28 juni 1968. I formellt hänseende är den en stiftelse. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1969 fördes huvudmannaskapet för museet över till fonden.

Museets verksamhet finansieras dels genom avkastningen från Dansmuseifonden och från en annan av de Maré instiftad fond, dels genom direkt statsbidrag. Staten svarar med sitt bidrag — ca 296 000 kr. under budgetåret 1971/72 — för avsevärt mer än hälften av de totala kostnaderna för verksamheten. Någon inträdesavgift tas inte ut av museibesökarna.

Stiftelsen Dansmuseifonden leds av en styrelse med sex ledamöter, bland vilka Kungl. Maj:t tillsätter ordförande. Styrelsen anställer den personal som behövs. F. n. utgörs personalen av en museichef, en assistent och en vaktmästare. För dem gäller i huvudsak samma anställningsvillkor som för statstjänstemän.

Stiftelsens styrelse har i skrivelse den 4 januari 1972 anhållit om pensionsrätt enligt SPR för personalen.

Statens personalpensionsverk anför i yttrande den 1 mars 1972 att det direkta statsbidraget visserligen överstiger hälften av museets totala inkomster men att det inte har bestämts efter en viss statsbidragsprocent. Avsikten har inte heller varit att bidraget skall svara mot det annars uppkommande underskottet i driften. Anslutningen till den statliga per-

sonalpensioneringen bör bero av statens beslut i frågan om fortsatt ekonomiskt engagemang på längre sikt.

Föredraganden

Kostnaderna för verksamheten vid stiftelsen Dansmuseifonden finansieras till stor del av statsmedel. Staten har också genom övriga åtgärder visat att denna verksamhet är en statlig angelägenhet. Jag förordar därför att SPR får tillämpas på anställningar vid stiftelsen Dansmuseifonden. Härvid bör endast arbetstagare med lön och andra anställningsvillkor enligt statliga grunder komma i fråga.

Anslutningen av de berörda anställningarna bör gälla för tiden fr. o. m. den 1 juli 1973 och ske på villkor att innehavarna anmäls till och registreras hos pensionsverket. Kungl. Maj:t bör meddela beslut om tillgodoräkning av tid för anställning vid museet före nämnda dag och om villkoren härför.

Kostnaderna för pensioneringen bör tas ut på så sätt att styrelsen för stiftelsen för över ett lönekostnadspålägg om 11,6 % till inkomsttiteln Pensionsmedel m. m.

Viss ändring i bilagan till SPR behövs för att genomföra den föreslagna anslutningen av museets personal till SPR. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att göra denna ändring.

D. Personal vid Musikhistoriska museet

Musikhistoriska museet bildades på enskilt initiativ år 1899. Dess ändamål skulle vara att samla och bevara olika slags gamla och ur bruk komna musikinstrument, äldre musikalien, porträtt och autografer av tonsättare m. m.

Den 6 maj 1932 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för museet, som i formellt hänseende är en stiftelse. Stiftelsens styrelse utgörs av Musikaliska akademiens preses eller, vid förfall för denne, dess vice preses, akademiens sekreterare, två av akademien utsedda ledamöter och museets föreståndare. Statsbidrag har utgått sedan år 1907 och bidrag från Stockholms kommun sedan år 1967. Vissa år har anslag från olika fonder utgått.

Personalen vid museet utgörs av museichefen, vars tjänst är uppförd på Musikaliska akademiens stat och alltså förenad med statlig pensionsrätt, samt av en museielektor, tre intendent, en amanuens och en assistent. I huvudsak tillämpas samma anställningsvillkor som för lönegradsplacerade statstjänstemän. Till museets förfogande står vidare ett antal personer som arbetsmarknadsstyrelsen har anvisat arbete vid museet.

Styrelsen för Musikhistoriska museet har i skrivelser den 2 december 1971 och den 19 januari 1972 hemställt om anslutning till SPR för personalen vid museet och om pension i särskild ordning för intendenten

Karin Tenggren som varit anställd där sedan år 1922 men vid en anslutning inte kan bli underkastad reglementet på grund av för hög ålder.

Statens personalpensionsverk anför i yttranden den 8 och den 20 juni 1972 att mer än hälften av de totala bidragen till stiftelsens verksamhet utgörs av statsbidrag. Detta bidrag har inte bestämts att utgöra viss procent av de totala bidragen eller att täcka uppkommande underskott i driften. Anslutningen till den statliga personalpensioneringen bör bero av statens beslut i frågan om fortsatt ekonomiskt engagemang på längre sikt. Skulle personalen få statlig pensionsrätt bör Tenggren tillerkännas pension i särskild ordning.

Föredraganden

Musikhistoriska museets verksamhet finansieras till helt övervägande del med statliga bidrag och har också genom övriga åtgärder kommit att framstå som en statlig angelägenhet. Jag förordar därför att SPR får tillämpas på anställningarna vid stiftelsen. Härvid bör dock komma i fråga endast anställda vid museet med lön och andra anställningsvillkor enligt statliga grunder.

Anslutning av här avsedda anställningar bör ske först fr. o. m. den 1 juli 1973 och på villkor att innehavarna anmäls till och registreras hos pensionsverket. Kungl. Maj:t bör meddela beslut om tillgodoräkning av tid för anställning vid museet före nämnda dag och om villkoren härför.

Kostnaderna för pensioneringen bör tas ut på så sätt att styrelsen för museet för över ett lönekostnadspålägg om 11,6 % till inkomsttiten Pensionsmedel m. m.

Intendenten Karin Tenggren kan av åldersskäl inte bli underkastad SPR. Med hänsyn till hennes långvariga och förtjänstfulla verksamhet i museets tjänst anser jag det skäligt att hon bereds pension i särskild ordning när hon, som avses, avgår ur tjänst under år 1973. Efterlämnar hon vid sitt frånfälle anhöriga bör de få åtnjuta familjepension, om det finns förutsättningar enligt SPR.

Viss ändring i bilagan till SPR behövs för att genomföra den föreslagna anslutningen av museets personal till SPR. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att göra denna ändring och även att besluta om pension åt Tenggren och hennes eventuella efterlevande enligt vad jag här har föreslagit.

IV. Vissa ändringar i bilagan till SPR

I bilagan till SPR finns anledning att vidta följande ändringar utöver dem som jag föreslår under III.

Under VII r bör "Lärare vid statsunderstödd skola för svensk undervisning åt svenska barn i utlandet" ändras till "Lärare vid statsunderstödd utlandsskola för svensk undervisning".

Under VIII f bör "Föreståndare för Svenska kyrkans lekmannaskola i Sigtuna" ändras till "Direktor vid Svenska kyrkans lekmannaskola i Sigtuna".

Under IX c bör "förädlings- eller försöksledare vid statsunderstödd praktiskt vetenskaplig verksamhet på Weibullsholm" ändras till "föreståndare för och förädlings- eller försöksledare vid statsunderstödd praktiskt vetenskaplig verksamhet på Weibullsholm".

Under XI f bör "Anställningshavare vid statsunderstödd symfoniorkester i Stockholm, Malmö, Norrköping, Helsingborg eller Gävle" ändras till "Anställningshavare vid konsertföreningen i Stockholm, stiftelsen Malmö konserthus, Norrköpings orkesterförening, Nordvästra Skånes orkesterförening eller Gävleborgs läns orkesterförening".

Alla ändringarna är av formell natur. Vad särskilt angår ändringen för lärare vid utlandsskolor vill jag emellertid nämna att den är att anse som en tidigare förbisedd konsekvensändring med hänsyn till ändrade bestämmelser om statsbidrag till skolorna som trädde i kraft den 1 juli 1968.

De avsedda ändringarna bör bringas till riksdagens kännedom.

V. Pensionsrätten för vissa kommunala tjänstemän med statlig pensionsrätt

Vissa kommunalt anställda tjänstemän med kommunalt reglerade löne- och andra anställningsvillkor har personlig pensionsrätt enligt SPR. Den grundar sig på samma villkor i fråga om ålder, sysselsättningsgrad och kvalifikationstid m. m. som annars gäller vid reglementets tillämpning. För pensionsrätten förutsätts att tjänstemannen innehar anställning av sådant slag att den hade kunnat medföra sådan rätt enligt de statliga pensionsbestämmelser som gällde den 30 juni 1963.

Den personliga pensionsrätten enligt SPR tillkommer på det kommunala området under stadgade förutsättningar bl. a. sjuksköterska, föreståndare för och husmor vid barnhem eller ålderdomshem, lärarinna vid barnhem, hemvårdarinna inom statsunderstödd social hemhjälpverksamhet samt tandvårdspersonal.

Enligt avtal med allmänna bestämmelser för kommunaltjänstemän (ABT/LABT 70) är kommunal tjänsteman med personlig pensionsrätt liksom också andra kommunala tjänstemän skyldig att fullgöra andra arbetsuppgifter eller att låta sig förflyttas till annan anställning hos kommunen. Förflyttas han till annan anställning i samma eller lägre lönegrad eller med lägre lön, behandlas han i avlöningshänseende som om han alltjämt hade samma lönegrad som omedelbart före förflyttningen.

Enligt 5 § första stycket a och b SPR, jämfört med 11 § 1 mom. reglementet, är arbetstagare underkastad reglementet på vissa villkor skyldig

att avgå med sjukpension vid förlust av eller nedsättning i arbetsförmågan. Härvid förutsätts att han inte kan överföras till annan med statlig pensionsrätt förenad tjänst. Rätten till sjukpension påverkas däremot inte av att arbetstagaren förflyttas till annan kommunal anställning som inte ger möjlighet att behålla den personliga pensionsrätten och inte heller är förenad med statlig pensionsrätt.

Statens personalpensionsverk handlägger frågor om arbetstagares rätt till sjukpension enligt SPR. Föreligger inte rätt till hel förtidspension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring får beslut om sjukpension inte meddelas utan att yttrande dessförinnan inhämtas från socialstyrelsen. När socialstyrelsen funnit anledning anta att arbetstagaren kan tjänstgöra i annan anställning, skall yttrande inhämtas också från statens personalnämnd.

Statens personalnämnd redovisar i skrivelse den 11 april 1972 svårigheten att omplacera kommunalanställda med personlig pensionsrätt. Antalet anställningar inom kommunen, till vilka arbetstagare kan omplaceras med bibehållen personlig pensionsrätt, är begränsat. Vissa kommuner tvekar i här avsedda fall att föra över tjänsteman med personlig pensionsrätt till kommunal anställning utanför det statliga pensionsområdet, eftersom detta alternativ innebär ett ökat pensionsåtagande. En omplacering skulle underlättas om tjänstemannen bibehöll sin statliga pensionsrätt också vid omplacering till annan kommunal anställning.

Personalnämnden hemställer av dessa skäl om sådan ändring av pensionsbestämmelserna för kommunalanställda med personlig pensionsrätt att omplacering till annan tjänst i samband med brister i hälsotillståndet kan ske utan att den personliga pensionsrätten förloras.

Statens personalpensionsverk framhåller i yttrande den 8 juni 1972 att gällande bestämmelser om prövning av möjligheten till överföring till annan med statlig pensionsrätt förenad tjänst som förutsättning för avgångsskyldighet vid sjukdom återfinns inte bara i 5 § andra stycket SPR utan också i 32 § tredje stycket statstjänstemannalagen (1965: 274) och i 38 § tredje stycket kommunaltjänstemannastadgan (1965: 602). Enligt dessa bestämmelser är arbetstagare med rätt till statlig pension inte avgångsskyldig på grund av sjukdom, om han kan föras över till annan anställning med statlig pensionsrätt. Möjligheterna att föra över arbetstagarna till sådan anställning begränsas emellertid av de inskränkningar i förflyttningsskyldigheten som gäller. Kan arbetstagaren inte förflyttas till anställning, i vilken han kan ha kvar den personliga pensionsrätten, utlöses rätten till sjukpension även om arbetstagaren har en restarbetsförmåga som skulle kunna utnyttjas.

De problem som statens personalnämnd har tagit upp i sin framställning om vissa arbetstagare med personlig pensionsrätt är således, enligt vad pensionsverket vidare anför, inte begränsade till denna grupp av an-

ställda. Det kan anföras skäl för en översyn av nämnda bestämmelser beträffande all personal med statlig pensionsrätt. Verket hyser starka betänkligheter mot en utvidgning av den personliga pensionsrätten enligt SPR på det sätt som personalnämnden har föreslagit. Också bortsett härifrån anser verket att frågorna om avgångsskyldigheten på grund av sjukdom och om pensionsrätten enligt SPR inte bör lösas på olika sätt för skilda grupper av anställda med statlig pensionsrätt. Verket kan därför bara tillstyrka att framställningen beaktas vid en eventuell översyn.

Svenska kommunförbundet, som har samrått med Landstingsförbundet, erinrar i yttrande den 9 januari 1973 om att de anställningar hos primärkommunerna som gör personlig pensionsrätt möjlig är mycket få. En omplacering av här avsedd tjänsteman skulle därför oftast innebära att han förflyttas till en anställning som inte medger personlig pensionsrätt. Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna för primärkommunerna har förbundet i flera fall måst avråda kommuner från att göra sådana omplaceringar. De har i stället uppmanats att placera tjänstemannen i annan anställning först sedan han har tillerkänts sjukpension enligt SPR.

Förbundet framhåller vidare att nuvarande bestämmelser om personlig pensionsrätt enligt SPR innebär onödiga sjukpensionskostnader för staten i alla de fall där arbetsoförmågan närmast har karaktär av yrkesinvaliditet och där arbetstagaren kan utföra annat arbete som kommunen kan erbjuda. Man måste beakta att dessa bestämmelser i hög grad försvårar de rehabiliteringsinsatser den kommunala arbetsgivaren finner naturliga. En sådan konsekvens är både från allmän personalpolitisk synpunkt och med hänsyn till individen ytterst beklaglig.

Personalnämndens framställning syftar, enligt vad kommunförbundet anför vidare, närmast till att utvidga den personliga pensionsrätten, så att den kan behållas när tjänsteman av hälsoskäl förflyttas till anställning utanför nuvarande tillämpningsområde. Förbundet kan inte finna att de konsekvenser som pensionsverket ifrågasätter behöver befaras, om Kungl. Maj:t efter riksdagens medgivande föreskriver på vilka villkor och i vilken omfattning personlig pensionsrätt enligt SPR får behållas för tjänsteman som är anställd hos kommun och som av hälsoskäl förflyttas till anställning utanför SPR:s tillämpningsområde.

Föredraganden

Frågan om åtgärder för att underlätta att i arbetslivet behålla personen med visst arbetshinder, s. k. partiellt arbetsföra, har rönt allt större uppmärksamhet. Denna fråga har stor betydelse från både ekonomisk och social synpunkt. Inom den statliga och statsunderstödda verksamheten har de partiellt arbetsföras problem sedan länge också ägnats ett be-

tydande intresse. Statens personalnämnd har numera till uppgift att följa utvecklingen av de partiellt arbetsföras anställningsförhållanden och meddela övriga myndigheter anvisningar för tillämpningen av gällande bestämmelser inom detta område. Till nämndens förfogande står ett särskilt anslag för lönekostnader vid omskolning av partiellt arbetsföra inom det statligt reglerade området. Vidare utnyttjar Kungl. Maj:t möjligheten att inrätta personliga tjänster för att behålla vissa partiellt arbetsföra i yrkesarbete.

De olika möjligheter för att underlätta för partiellt arbetsföra att verka inom den offentliga förvaltningen, för vilka jag nu har redogjort, är uttryck för statens ansvar som arbetsgivare gentemot anställda med olika begränsningar i arbetskapaciteten.

Personalnämnden har föreslagit åtgärder för att kommunal arbetstagar med personlig statlig pensionsrätt skall kunna omplaceras till annan kommunal anställning utan att därvid förlora den personliga pensionsrätten. Svenska kommunförbundet har efter samråd med Landstingsförbundet i allt väsentligt anslutit sig till personalnämndens förslag.

Kommunal tjänsteman med personlig statlig pensionsrätt är liksom annan tjänsteman hos kommun skyldig att fullgöra andra arbetsuppgifter eller låta sig förflyttas till annat arbete inom kommunen. Däremot är han inte enligt avtal skyldig att utföra arbete utom kommunen. Antalet kommunala anställningar, till vilka arbetstagar kan omplaceras med behållen personlig pensionsrätt, är förhållandevis ringa. Möjligheterna att undvika sjukpensionering genom överföring till annan kommunal anställning är därför begränsade.

Ett fortsatt utnyttjande av en partiellt arbetsförs kvarvarande arbetsförmåga är avgjort att föredra framför sjukpensionering. För de kommunala tjänstemän med personlig pensionsrätt, som på grund av nedsatt arbetsförmåga inte kan utföra sitt vanliga arbete, finns det enligt min mening skäl att vidga möjligheterna att behålla rätten till sådan pension under fortsatt kommunal tjänstgöring. Jag förordar att tjänstemannen får behålla sin pensionsrätt om han förs över till annan kommunal anställning, som han eljest inte skulle kunna omplaceras till utan att förlora pensionsrätten. Det bör i så fall förutsättas att beslut om sådan överföring meddelas av vederbörande kommun efter medgivande av personalnämnden.

Den reglering som behövs för att genomföra mitt förslag bör utformas så att bestämmelserna blir enkla och smidiga att tillämpa. I detta syfte bör pensionslönen i här avsett fall få bestämmas med utgångspunkt i den lön som tjänstemannen åtnjutit i den tjänst, från vilken han avgår med pensionsförmån. Pensionslönen bör dock inte få understiga den pensionslön som skulle ha gällt om han med oförändrad lönegradsplacement hade stått kvar i den tjänst som han lämnade av hälsoskäl. Pen-

sionsverket bör meddela föreskrifter för matrikelföring och rapportering om tjänstemannens anställningsförhållanden.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om den reglering av pensionsrätten för kommunala tjänstemän med personlig pensionsrätt som jag här har föreslagit.

VI. Ändrade grunder för prövning av frågan om pension åt efterlevande efter vissa f. d. statsanställda

Huvuddelen av statens arbetstagare, både lönegradsplacerade och arvodesanställda, har pensionsrätt enligt SPR. I den mån detta inte är fallet, t. ex. beroende på grunderna för avlöningens bestämmande eller på levnadsåldern vid anställningens början, kan Kungl. Maj:t besluta om pension i särskild ordning (s. k. bemyndigandepension) åt arbetstagaren eller hans efterlevande. Pensionen bestäms i så fall väsentligen med motsvarande tillämpning av reglementet. I vissa fall sker dock en 10-procentig minskning av tjänstetidsfaktorn. Bemyndigande att besluta om sådan pension lämnades vid 1960 års riksdag (prop. 1960: 151, SU 1960: 143, rskr 1960: 323).

Kungl. Maj:t har också befogenhet att besluta om pension i särskild ordning för efterlevande efter statliga arbetstagare som har avgått från icke pensionsberättigande statlig anställning före SPR:s tillkomst. Härvid gäller det främst efterlevande efter arbetstagare, som själv har tillräckligt pension i särskild ordning eller arbetstagare med s. k. summarisk arbetarpension (SFS 1934: 585, 1942: 696, 1947: 490). Ifrågavarande pensioner åt efterlevande bestäms väsentligen med anpassning till de grunder som tillämpats vid avvägningen av arbetstagarens pension. Bemyndigande att besluta om dessa pensioner utverkades vid 1930 års riksdag (prop. 1930: 1 bil. 11 s. 28, BU 1930: 22, rskr 1930: 74; jfr prop. 1959: 151, SU 1959: 110, rskr 1959: 258).

Om pension skall ges åt efterlevande som avses i föregående stycke, förutsätts att det föreligger ömmande omständigheter, dvs. ett verkligt behov av understöd. Härvid brukar i första hand fordras att den efterlevande änkan saknar tillräckliga medel för sitt upphålle. Detta krav innebär dock inte att fullständig avsaknad av medel är ett villkor för understöd. Ersättning för arbete eller pension på grund av anställning anses inte böra utesluta änkan från rätt till pension, när det uppburna beloppet är otillräckligt för sedvanlig försörjning. Detsamma gäller inkomster av annat slag. Vid bedömningen beaktas inte tillgången på kapital. Hänsyn tas endast till avkastningen. Man beaktar inte heller om änkan har anhöriga som kan försörja henne. Är ankans arbetsförmåga nedsatt på grund av ålder, sjukdom eller annan omständighet har det däremot betydelse vid prövningen av hennes ekonomiska situation.

Föredraganden

Behovsprövningen vid behandling av frågor om pension i särskild ordning har en begränsad räckvidd inom den statliga personalpensioneringen. Endast frågor om sådan pension åt efterlevande efter arbetstagare, som avgått från statsanställning före tillkomsten av SPR, avgörs med beaktande av behovssynpunkter.

Under den senaste femårsperioden har Kungl. Maj:t avgjort ett tjugotal ärenden per år i anledning av här avsedda efterlevandes ansökningar om pension. Bara i några få av dessa fall har den sökande haft så stora inkomster att ansökningen ansetts böra avslås. Att behovsprövningen berövar en efterlevande möjligheten att få pension tillhör alltså undantagen.

Prövningen av den pensionssökandes inkomst- och förmögenhetsförhållanden är mindre tilltalande från den enskildes synpunkt. Härtill kommer att behovsprövning inte tillämpas i motsvarande fall där avgång ur tjänst inträffat efter den 30 juni 1959.

Det finns enligt min mening skäl att avskaffa behovsprövningen vid behandling av frågor om pensioner till de efterlevande som avses här. Jag förordar att detta sker. Riksdagens bemyndigande härtill bör inhämtas.

VII. Förbättrade pensionsförmåner för vissa personer

A. Rektorn Carl Högmark

Carl Högmark, som är född den 1 juni 1913, tjänstgjorde som folkskollärare i olika distrikt åren 1938—1945 och vikarierade därefter en kortare tid som föreståndare vid särskola. Han var vidare rektor (tidigare föreståndare) vid särskola läsåren 1946/47—1964/65. Alltsedan dess har han varit förordnad för bestämd tid på rektorstjänst vid sådan skola. Nuvarande förordnande, som avser tjänst som rektor (lönegrad Up 21) och tjänst som särskolchef vid Kronobergs läns landstings särskolor, utlöper den 30 juni 1973.

Högmark har i skrivelse den 24 november 1972 anhållit att få behålla den pensionslön som gäller för honom i tjänsten som rektor om han vid förordnandets utlöpande går över till lärartjänst vid särskola. Som skäl för sin ansökan uppger han att arbetet i nuvarande skolledarbefattningar är så krävande att han inte orkar uppehålla dem ännu en förordnandeperiod.

Sociala styrelsen vid Kronobergs läns landsting tillstyrker i yttrande den 18 december 1972 ansökningen med hänvisning till Högmarks sällsynt långa tjänstgöring som skolledare vid särskola.

Statens personalpensionsverk, som yttrat sig i ärendet den 30 januari 1973, anser sig av principiella skäl inte kunna tillstyrka bifall till ansökningen.

Föredraganden

Högmark har under drygt 27 år varit skolledare vid olika särskolor och är nu 59 år.

Planerade ändringar av särskolverksamheten inom Kronobergs läns landsting kommer att göra arbetet som rektor och sarskolchef mer krävande. Högmark önskar därför lämna sina nuvarande skolledartjänster den 30 juni 1973 och gå över till en lärartjänst. Hans villkor för övergången är att få pensionslön som om han fortfarande vore rektor.

Enligt statens pensionslöneförordning (1959: 286) får arbetstagare inte behålla sin pensionslön i senaste förordnandetjänst efter övergång till annan anställning, om han inte under minst tolv år fortlöpande har innehaft en eller flera ordinarie tjänster, som tillsatts med förordnande för bestämd tid, eller anställningar som kan jämföras med sådana tjänster.

Jag delar pensionsverkets uppfattning om det principiellt betänkliga i att göra avsteg från denna bestämmelse. Starka skäl talar emellertid för att Högmark, efter mer än 27 års tjänst som skolledare, under de sista åren av sin aktiva tid med bibehållen pensionsrätt får ägna sig åt ett mindre krävande arbete som lärare.

Jag förordar på anförda skäl att Högmark vid övergång till lärartjänst får behålla den pensionslön som skulle ha gällt om han under tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1965 hade varit tillsatt med förordnande för bestämd tid på den rektorstjänst som han då innehade.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om detta.

B. F. d. skötaren Sven Wadling

Sven Wadling, som är född den 19 maj 1909, var anställd som skötare vid Salberga sjukhus fr. o. m. den 25 maj 1935 t. o. m. den 30 april 1965. De sista sex månaderna var han tjänstledig med C-avdrag. Han lämnade sin tjänst närmast på grund av försämrat hälsotillstånd och hustruns bortgång. Vid avgången hade han 4 år 1 månad kvar till pensioneringsperiodens nedre gräns, som i hans fall var 60 år. På grund av sin anställning har han rätt till egenlivränta enligt SPR från 65 års ålder, dvs. fr. o. m. den 1 juni 1974. Livräntans bruttobelopp har fastställts till 728 kr. i månaden.

Wadling flyttade i november 1964 till Kanada, där han bosatte sig och erhöll arbete inom mentalvården.

I brev till statens personalpensionsverk den 28 juni 1965 frågade Wadling bl. a. om han måste vara i svensk statstjänst vid 60 års ålder för att få pension. Pensionsverket, som besvarade brevet den 12 juli

1965, kunde inte ge fullständig information eftersom Wadling inte lämnat nödvändiga uppgifter. I brev den 8 september och den 23 november 1965 lämnade Wadling uppgifter om sina anställningsförhållanden och upprepade sin fråga.

Wadling reste tillbaka till Sverige sommaren 1967 och erhöll åter anställning vid Salberga sjukhus. Han fick då veta att mentalvården hade kommunaliserats från årsskiftet 1966/67 och att till följd därav kommunala pensionsbestämmelser gällde för de anställda inom mentalvården. Detta hade medfört en framflyttning av den tidpunkt vid vilken han skulle kunna få rätt till ålderspension på grund av anställning inom svensk mentalvård. Denna förskjutning innebar att rätt att avgå med ålderspension skulle inträda först den 1 juni 1974, dvs. fem år senare än annars.

Den nya anställningen vid Salberga sjukhus varade under tiden den 1 augusti 1967—den 30 april 1968. Västmanlands läns landstings förvaltningsutskott avlog den 15 januari 1968 en ansökan av honom om förtidspension enligt landstingskommunala pensionsbestämmelser.

Först när Wadling återvänt till Kanada i juni 1968 fick han del av pensionsverkets svar på breven den 8 september och den 23 november 1965. I svarsbrevet, som var dagtecknat och expedierat den 15 juni 1967, framhölls bl. a. att mentalvården hade kommunaliserats och att Wadling hade rätt till livränta från 65 års ålder på grund av den föregående statliga anställningen.

Wadling tar i skrivelse den 10 augusti 1972 upp frågan om förbättrade pensionsvillkor. Han framhåller att han skulle ha haft rätt att avgå med pension vid 60 års ålder, om han vid årsskiftet 1966/67 eller däromkring hade stått kvar i anställningen vid Salberga sjukhus och bibehållit denna tjänst till den tidpunkt då han fyllt 60 år. Hade han erhållit säkrare uppgifter om innebörden av mentalvårdens kommunalisering skulle han ha handlat annorlunda än som skett och därigenom fått förmånligare pensionsvillkor.

Under åberopande av dessa omständigheter anhåller Wadling i första hand om pension från 60 års ålder. I andra hand önskar han att hans egenlivränta skall börja utgå från den åldern.

Statens personalpensionsverk anför i yttrande den 12 september 1972 att sådana omständigheter knappast synes ha förelegat vid Wadlings avgång ur statstjänst att han hade kunnat beviljas förtidspension om han hade ansökt därom. Ämbetsverket, som inte kan tillstyrka att han beviljas pension i särskild ordning, anser det av principiella skäl och med hänsyn till omständigheterna tvacksamt om Wadlings ansökan över huvud taget skall föranleda någon åtgärd. Med hänsyn till de särskilda omständigheter som föreligger vill verket dock inte motsätta sig att han tillerkänns någon form av ersättning.

Föredraganden

Wadling var anställd vid Salberga sjukhus under åren 1935—1965, alltså sammanlagt nästan 30 år. Vid sin avgång hade han 4 år 1 månad kvar till pensioneringsperiodens nedre gräns som han skulle ha uppnått vid 60 års ålder. På grund av anställningen har han inte rätt till annan pensionsförmån än egenlivränta från 65 års ålder.

I brev till statens personalpensionsverk den 8 september och den 23 november 1965 frågade Wadling om vad som förutsattes från hans sida för att han skulle kunna få pension på grund av sin anställning vid sjukhuset. Att dessa brev besvarades så sent — den 15 juni 1967 — får anses ha medverkat till att han inte, som han tänkt sig, hade kunnat kvalificera sig för rätt till pension genom att åter ta anställning vid sjukhuset. Med beaktande härav och med hänsyn till omständigheterna i övrigt anser jag att han bör tillerkännas någon form av ersättning.

Det förefaller lämpligt att ersättningen utges i form av höjning av livräntan. Eftersom Wadling nu har inkomst av arbete, anser jag att höjningen bör utgå från den tidpunkt, då livräntan börjar utbetalas. Den höjning jag sålunda avser bör bestämmas enligt de grunder som gäller för höjning av ålderspension enligt SPR. Det förutsätts att den på angivet sätt höjda livräntan skall samordnas med förmåner på grund av socialförsäkring som om det är fråga om pension. Vid samordningen bör dock i förevarande fall bortses från förmåner enligt utländsk lagstiftning.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om höjning av Wadlings livränta enligt vad jag här har föreslagit.

VIII. Pension åt vissa personer

A. Städerskan Matilda Biering

Städerskan Matilda Biering är född den 1 februari 1907 och skulle ha uppnått pensioneringsperiodens nedre gräns den 28 februari 1967 om hon hade varit underkastad SPR. Hon anställdes den 1 februari 1963 som städerska vid Tekniska museet och har fortfarande kvar den anställningen. Tjänstgöringsskyldighetens omfattning har hela tiden överstigit halvtid.

En f. d. städerska, Ruth Ericsson, som tillerkänts avkortad ålderspension enligt SPR, har hos Kungl. Maj:t anhållit att som tjänstår för pension få tillgodoräkna sig viss tid när hon tjänstgjort vid Tekniska museet.

Föredraganden

Statens bidrag till Tekniska museets verksamhet täcker mer än hälften av utgifterna för driften. Inkomsterna i övrigt utgörs främst av

entré- och visningsavgifter samt av bidrag från näringslivet och museets vänförening. Statsbidraget bestäms av Kungl. Maj:t och riksdagen i samma ordning som vid anslagstilldelningen till statens verk och grundas alltså på en prövning av de behov museet har redovisat i sina ansökningar om anslag.

Pensionsrätt enligt SPR har endast den lönegradsplacerade personalen vid museet, vars anställningsvillkor regleras i avtal som tillkommit under medverkan av statens avtalsverk.

Av de icke lönegradsplacerade arbetstagarna vid museet är det endast en nu verksam — städerskan Matilda Biering — som tjänstgör i sådan omfattning att pensionsrätt skulle kunna komma i fråga. Åldersmässigt har hon redan uppnått nedre gränsen av den pensioneringsperiod som gäller för städerska. Eftersom samma löne- och anställningsvillkor gäller för henne som för statliga städerskor bör hon få uppbära pension efter avgång från sin anställning vid museet. Efterlämnar hon vid sitt frånfalle anhöriga bör de få åtnjuta familjepension, om det finns förutsättningar enligt SPR. I överensstämmelse härmed bör Ruth Ericsson medges att som tjänstår för pension tillgodoräkna den tid hon tjänstgjort vid museet.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om pension till Biering och hennes eventuella efterlevande.

B. Pension åt f. d. städerskan Lilly Holmgren

Lilly Holmgren, som är född den 21 juni 1911, har tjänstgjort som städerska hos televerket under tiden den 1 maj 1939—den 31 december 1971. Under tiden till utgången av juli 1956 varierade hennes arbetstid mellan 22,4 och 31,6 timmar i veckan för att därefter nedgå till under halvtid. Den utgjorde i genomsnitt 19 timmar i veckan under tiden den 1 augusti 1956—den 31 mars 1963 och understeg 18 timmar i veckan under återstående del av anställningstiden. Nedgången berodde på att televerket drog in den manuella telefonavdelningen i Alingsås den 1 augusti 1956 och att hennes städ område minskades i samband därmed.

Holmgren har inte kunnat bli underkastad SPR i sin anställning hos televerket, eftersom hennes sysselsättningsgrad understigit halvtid fr. o. m. den 1 augusti 1956. Inte heller uppfyller hon förutsättningarna för erhållande av pension i särskild ordning enligt beslut av Kungl. Maj:t.

Holmgren har i skrivelse den 14 februari 1972 anhållit om pension eller gratifikation.

Televerket erinrar i yttrande den 21 april 1972 om berörda förhållanden av organisatorisk art och deras inverkan på Holmgrens arbetsförhållanden. Verket vill med hänsyn till Holmgrens långa anställ-

ningstid inte motsätta sig att hon får åtnjuta pension eller gratifikation med lämpligt belopp.

Statens personalpensionsverk anför i yttrande den 24 maj 1972 att ämbetsverket ifrågasätter om Holmgren inte skulle kunna beviljas pension i särskild ordning, trots att sysselsättningsgraden gått ned under halvtid.

Föredraganden

Lilly Holmgren uppfyller förutsättningarna för gratifikation. Omständigheterna i hennes fall är emellertid sådana att det kan övervägas om inte pension bör utgå i stället.

Holmgren har varit anställd i statlig tjänst under mycket lång tid, drygt 32 år. Den nedgång i hennes sysselsättningsgrad som skedde den 1 augusti 1956 berodde ytterst på indragning av den manuella telefonavdelningen, inte på omständigheter som hon kunde råda över. Särskilt med hänsyn härtill får det anses skäligt att hon tillerkänns pension i särskild ordning. Pensionen bör utgå fr. o. m. den 1 januari 1972. Efterlämnar hon vid sitt frånfälle anhöriga bör de få åtnjuta familjepension, om det finns förutsättningar enligt SPR.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om pension åt Lilly Holmgren och hennes eventuella efterlevande enligt vad jag här har föreslagit.

C. Efterlevande till f. d. förste assistenten Gustav Nilsson

Gustav Nilsson föddes den 3 mars 1905 och avled den 12 juli 1964.

Efter att ha avlagt civilingenjörsexamen och tjänstgjort vid Nobelinstitutet och Ingenjörsvetenskapsakademien anställdes Nilsson vid Tekniska högskolan i Stockholm den 1 maj 1946. Frånsett ett kortare avbrott var han fortlöpande anställd där t. o. m. den 31 oktober 1959. Anställningen var till en början förenad med avlöning i form av arvode men blev så småningom först extra och senare extra ordinarie. Senast var han förste assistent i lönegrad Ae 19. Hans anställning upphörde på grund av omorganisation vid den institution där han tjänstgjorde.

Sedan han hade slutat tjänstgöra vid Tekniska högskolan arbetade han t. o. m. den 31 december 1963 för statens råd (nämnd) för byggnadsforskning. Avlöning utgick därvid av forskningsmedel. Under det sista kvartalet samma år var han arbetsoförmögen på grund av sjukdom.

Statens personalpensionsverk har tillerkänt Gustav Nilssons änka Maria Nilsson familjelivränta enligt SPR fr. o. m. dagen efter hans frånfälle. Livräntan har grundats på den tid då han hade lönegradsplacerad anställning vid Tekniska högskolan.

Maria Nilsson har i skrivelse, som inkommit till finansdepartementet den 20 september 1972, ansökt om familjepension efter sin avlidne make.

Statens personalpensionsverk tillstyrker i yttrande den 20 september 1972 att Maria Nilsson tillerkänns pension av statsmedel med hänsyn till de speciella omständigheter som föreligger. Om pension inte kan komma i fråga, bör det enligt pensionsverket åtminstone medges att hennes livränta räknas upp med beaktande av den tid Gustav Nilsson var arvodesanställd vid Tekniska högskolan.

Föredraganden

Gustav Nilsson har varit statligt anställd eller arbetat mot avlöning av statliga forskningsmedel nästan utan avbrott från år 1946 till kort före sin död år 1964. Det är uppenbart att han var oförmögen att fullgöra ett arbete, när anställningen upphörde vid årsskiftet 1963/64, och alltså skulle ha kunnat få sjukpension, om han då hade innehaft anställning med pensionsrätt enligt SPR.

Jag finner det under dessa förhållanden skäligt att Nilssons efterlevande hustru Maria Nilsson bereds rätt till familjepension i stället för familjelivränta. Pensionen bör utgå fr. o. m. den 1 juli 1972.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om familjepension åt Maria Nilsson enligt vad jag här har föreslagit.

D. F. d. sekreteraren Ragna Lundberg

Ragna Lundberg, som är född den 24 augusti 1905, har sedan den 3 november 1933 tjänstgjort som sekreterare vid Institut Tessin eller Tessininstitutet i Paris. Arvode för tjänstgöringen började utgå den 1 april 1955. Fr. o. m. den 1 juli 1966 har det uppgått till 16 800 kr. om året. Enligt institutets nuvarande föreståndare har arbetsuppgifterna inneburit tjänstgöring på halvtid och svarat mot dem som ankommer på kontors- eller kansliskrivare i statstjänst. Hennes arbete vid institutet upphörde den 30 september 1971.

Genom beslut av 1969 års riksdag (prop. 1969: 79, SU 1969: 91, rskr 1969: 220) tillerkändes Ragna Lundbergs make, f. d. föreståndaren för Tessininstitutet Gunnar Lundberg, statlig pension bl. a. på grund av sin verksamhet som föreståndare för institutet.

Frågan om pension till Ragna Lundberg togs upp i motion 1972: 1065. Motionärerna hemställde att hon skulle tillerkännas hel pension med beaktande av sin 38-åriga tjänstgöring hos institutet. Enligt KrU 1972: 6 var de uppgifter som i motionen lämnades om denna tjänstgöring otillräckliga som underlag för det föreslagna riksdagsbeslutet om pension åt henne. Utskottet erinrade om sitt i betänkandet 1971: 27 gjorda uttalande om hennes möjlighet att erhålla familjepension och avstyrkte det yrkande om tjänstepension åt henne som förelåg

i motionen. Riksdagen biföll (rskr 1972: 52) vad utskottet sålunda hemställt.

Ragna Lundberg har den 10 mars 1972 hos statens personalpensionsverk ansökt om ålderspension enligt SPR på grund av den nämnda tjänstgöringen.

Styrelsen för Tessininstitutet, som har yttrat sig i detta ärende den 26 april 1972, framhåller att de möjligheter, som kan finnas att bevilja Ragna Lundberg pension i särskild ordning, med hänsyn till omständigheterna inte bör lämnas oprövade.

Statens personalpensionsverk, som med yttrande den 2 juni 1972 överlämnat Ragna Lundbergs ansökan för Kungl. Maj:ts prövning, anför att verket inte har kunnat bifalla den eftersom hon saknat pensionsrätt enligt statliga bestämmelser. Med beaktande av de speciella omständigheterna i ärendet finner pensionsverket skäl ifrågasätta om inte Ragna Lundberg bör beredas statlig pension i särskild ordning. Pensionsverket har härvid särskilt tagit hänsyn till att hennes arvode huvudsakligen bekostats av statsmedel och till att pensionen åt Gunnar Lundberg bestämts bl. a. på grund av hans tjänstgöring som föreståndare för Tessininstitutet.

Föredraganden

När 1972 års riksdag behandlade frågan om pension till Ragna Lundberg, fanns det inte tillräckliga uppgifter om hennes tjänstgöring vid Tessininstitutet som underlag för ett positivt beslut i ärendet.

Frågan har sedan dess utretts ytterligare och det finns nu skäl att pröva den på nytt.

Ragna Lundberg har tjänstgjort vid Tessininstitutet under nästan 38 år och därvid uppburit arvode som bekostats av svenska statens medel under de senaste 16 åren. Det synes under dessa förhållanden rimligt att hon erhåller en statlig pension. Härvid har jag också beaktat att den pension, som hennes man Gunnar Lundberg tillerkänts enligt beslut av 1969 års riksdag, delvis har grundats på hans tjänstgöring som föreståndare vid institutet.

Den pension jag sålunda föreslår åt Ragna Lundberg bör utgå fr. o. m. den 1 oktober 1971. Efterlämnar hon vid sitt frånfälle anhöriga bör de få åtnjuta familjepension, om det finns förutsättningar enligt SPR.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om pension åt Ragna Lundberg och hennes eventuella efterlevande enligt vad jag här har föreslagit.

E. F. d. yrkesläraren Elisabeth Persson m. fl.

Kursverksamheten vid AB Stockholms tillskärarakademi skola för tillskärning lades ned den 30 november 1972.

Genom nedläggningen friställdes bl. a. yrkesläraren Elisabeth Persson, som är född 1915 och har varit anställd vid akademien i ca 27 år. Det var inte möjligt att bereda henne annat likvärdigt arbete.

Persson var underkastad SPR med personlig pensionsrätt på grund av sin anställning vid akademien. Hon kunde emellertid inte få förtidspension, eftersom det återstod mer än fem år till pensioneringsperiodens nedre gräns när hon friställdes.

I skrivelse den 13 juli 1972 ansökte Persson om förtidspension. Alla remissmyndigheter — skolöverstyrelsen, statens personalpensionsverk och statens personalnämnd — tillstyrkte att hon skulle tillerkännas pension i särskild ordning.

Föredraganden

Genom beslut den 2 februari 1973 tillerkändes Elisabeth Persson pension av Kungl. Maj:t fr. o. m. den 1 december 1972 mot att hon avstod från sin rätt till livränteförmåner. Pensionen har beräknats med tillämpning av de grunder som gäller för förtidspension enligt SPR.

Jag vill samtidigt nämna att Kungl. Maj:t, med stöd av 1972 års riksdags beslut (prop. 1972: 82, InU 1972: 13, rskr 1972: 223) om pension åt övertalig ordinarie tjänsteman, på mitt förslag beslutat om pension åt en överdirektör och en kustullmästare som båda förlorat sina arbetsuppgifter genom omorganisation och inte kunnat beredas annat lämpligt arbete.

Vad sålunda förekommit bör bringas till riksdagens kännedom.

IX. Trafiklivränta åt svarvaren Lars Blom

Lars Blom, som är född den 12 mars 1947, skadades vid kollision den 9 augusti 1963 mellan en moped som fördes av honom och en traktor som tillhörde Mariebergs sjukhus. Vid kollisionen ådrog sig Blom brott på vänster lårben, revbensbrott och vissa kotskador. Det är ostridigt att traktorföraren och Blom i lika mån har vållat kollisionen.

Staten har ansetts skyldig att utge ett till hälften jämkat skadestånd till Blom för skadorna. Skadeståndsersättningen till honom har reglerats av direktionen för Mariebergs sjukhus och av Kungl. Maj:t för tiden t. o. m. den 30 juni 1969. Sådan ersättning har utgått bl. a. i form av livränta med 2 000 kr. om året för tiden den 1 januari 1967—den 30 juni 1969.

Genom prop. 1969: 79 underställdes 1969 års riksdag frågan om livränta åt Blom med anledning av framtida men efter de skador som drabbat honom vid kollisionen år 1963. Med hänsyn till Bloms ålder och svårigheten att kunna bedöma de framtida följderna av skadorna ansågs det inte möjligt att fastställa en livsvarig livränta åt honom redan år 1969. Förslag lades därför fram om livränta med oförändrat

2 000 kr. om året för tiden 1 juli 1969—30 juni 1972. Härtill kom ett indextillägg enligt förordningen (1967: 666) om tillägg till vissa trafiklivräntor, som utgår av statsmedel, m. m. Livräntan var beräknad efter en invaliditetsgrad av 20 % och ett inkomstunderlag av 20 000 kr. 1969 års riksdag beslöt (SU 1969: 91, rskr 1969: 220) enligt förslaget i propositionen.

Kungl. Maj:t uppdrog genom beslut den 29 oktober 1971 åt riksförsäkringsverket att på nytt utreda Bloms skadesviter och de ekonomiska följderna därav. Tanken var att på grundval av denna utredning kunna föreslå 1972 års riksdag att besluta om en livsvarig livränta åt honom.

Den avsedda utredningen blev inte färdig i sådan tid att ett beslut om Bloms livränta kunde utverkas av 1972 års riksdag.

I avvaktan på att ett förslag i frågan skulle kunna föreläggas 1973 års riksdag föreslogs i prop. 1972: 82 att Blom skulle få uppbära en livränta enligt de grunder som hade bestämts av riksdagen år 1969. Livräntans belopp borde alltså även efter utgången av juni 1972 vara 2 000 kr. om året. Härtill kom tre indextillägg enligt nämnda förordning. Dessa tillägg medförde en höjning av livräntebeloppet med 541 kr. om året. 1972 års riksdag (InU 1972: 13, rskr 1972: 223) beslöt enligt sistnämnda förslag.

I skrivelse den 23 mars 1972 har riksförsäkringsverket inkommit med begärd utredning i frågan om livsvarig livränta åt Blom.

Riksförsäkringsverket framhåller i skrivelsen bl. a. att Blom under åren 1970 och 1971 varit sjukskriven i olika perioder under sammanlagt ungefär tre månader för besvär i vänstra stortån som en följd av olycksfallet. Besvären har nödvändiggjort operativa ingrepp vid tre tillfällen. Han har även, likaledes sannolikt som en följd av olycksfallet, varit sjukskriven för ryggbesvär ett par korta perioder under åren 1971 och 1972.

Blom anställdes — efter vad riksförsäkringsverket vidare upplyser — hos AB Karlstads mekaniska verkstad år 1969 och arbetar där som svarvare på heltid. Under åren 1969—1971 var hans inkomster i anställningen 23 711, 26 873 resp. 27 773 kr. Under mars—oktober 1970 var Blom enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring placerad i sjukpenningklass som svarar mot en arbetsinkomst av 27 000—30 000 kr. årligen. Den 1 november 1970 höjdes hans placering till att svara mot en inkomst av 30 000—33 000 kr. om året.

Med ledning av läkarintyg den 5 februari 1972 har rådgivande läkare hos riksförsäkringsverket nu bedömt att Bloms skador vid ifrågasvarande olycksfall kan anses ha medfört en för framtiden bestående invaliditet av 15 %. Enligt tidigare bedömningar kan ryggbesvären på grund av skadan framdeles komma att öka. Med hänsyn till omständigheterna bör enligt riksförsäkringsverkets mening den framtida

livräntan bestämmas efter oförändrade grunder, dvs. en invaliditetsgrad av 20 %. För tiden fr. o. m. den månad då Blom fyller 67 år torde livräntan dock böra reduceras till hälften av vad som utgår dessförinnan. Om väsentlig försämring i Bloms hälsotillstånd skulle inträda, synes det böra vara Blom obetaget att påkalla höjning av skadeståndet.

Yttrande i ärendet har avgivits av *försvarets skaderegleringsnämnd* den 29 juni 1972.

Skaderegleringsnämnden föreslår att Blom får en till hälften jämkad livsvarig livränta beräknad efter en invaliditetsgrad av 20 % och på ett inkomstunderlag av 30 000 kr. om året. Livräntan bör utgå för tiden fr. o. m. juli 1972 och nedsättas till hälften när Blom fyller 67 år. I värdesäkringshänseende bör den anses fastställd år 1972.

Genom beslut den 6 oktober 1972 har Kungl. Maj:t tillerkänt Blom 700 kr. för sveda och värk.

Föredraganden

Med hänsyn till omständigheterna anser jag skäligt att Blom får en till hälften jämkad livsvarig trafiklivränta beräknad efter en invaliditetsgrad av 20 % och på ett inkomstunderlag av 30 000 kr. om året. Livräntan, som i värdesäkringshänseende bör anses fastställd år 1972, bör utgå fr. o. m. den 1 juli samma år och sättas ned till hälften när Blom uppnår 67 års ålder.

Jag förordar att livsvarig trafiklivränta får utgå till Blom fr. o. m. den 1 juli 1973 till utgången av den månad han fyller 67 år med 3 000 kr. om året och för tiden därefter med 1 500 kr. om året. Vidare bör utges ett engångsbelopp av 459 kr. som tillägg till den livränta som enligt 1972 års riksdagsbeslut utgår för tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1973.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om trafiklivränta åt Blom enligt vad jag här har förordat.

X. Skadelivränta åt f. d. lokföraren Eric Tjernberg

F. d. lokföraren Eric Tjernberg, som är född den 30 maj 1920, förde den 16 september 1952 ett godståg mellan Långsele och Vännäs. I tåget ingick några ammunitionslastade vagnar, av vilka en hade börjat brinna på grund av varmgång (s. k. tjuvbroms). Till följd av branden exploderade ammunitionen i ett par av vagnarna, vilket orsakade stor materiell förödelse.

Alltsedan olyckshändelsen har Tjernberg lidit av huvudvärk och nervösa besvär. Trots åtskilliga sjukskrivningsperioder försvann inte besvären utan fixerades alltmer. I slutet av 1960-talet var han i det närmaste helt arbetsoförmögen.

Tjernberg har efter olyckshändelsen inte kunnat återgå till loktjänst trots flera försök. Även planerna på att skola om honom till telereparatör har misslyckats.

Västernorrlands läns allmänna försäkringskassa tillerkände Tjernberg hel förtidspension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring fr. o. m. den 1 december 1968. Tjernberg avgick från sin lokförtjänst med rätt till sjukpension enligt SPR den 31 oktober 1970.

Statens järnvägar begärde i skrivelse den 22 april 1970 att riksförsäkringsverket skulle pröva frågan om samband mellan olyckshändelsen år 1952 och de besvär för vilka Tjernberg varit sjukskriven under olika perioder fr. o. m. år 1956 t. o. m. den 30 november 1968.

Riksförsäkringsverket, vars föregångare riksförsäkringsanstalten år 1955 hade prövat frågan för tiden t. o. m. detta år, förklarade genom beslut den 14 september 1970 att Tjernbergs besvär inte kunde anses orsakade av olyckshändelsen.

Tjernberg överklagade verkets beslut hos försäkringsrådet, som enligt utslag den 27 april 1971 inte fann skäl att göra ändring.

Försäkringsdomstolen, där Tjernberg besvärade sig över försäkringsrådets utslag, fann i dom den 10 juli 1972 att de symptom, för vilka Tjernberg hade varit periodvis sjukskriven efter år 1955, fick anses ha orsakats av olyckshändelsen år 1952. Domstolen undanröjde därför försäkringsrådets utslag och riksförsäkringsverkets beslut samt visade målet åter till verket för erforderlig handläggning.

Efter ny medicinsk utredning tillerkändes Tjernberg av riksförsäkringsverket genom beslut den 13 december 1972 livränta enligt lagen (1916: 235) om försäkring för olycksfall i arbete.

Genom beslut den 8 december 1972 tillerkändes Tjernberg av Kungl. Maj:t särskild ersättning med 200 kr. i månaden fr. o. m. den 1 januari 1973 t. v.

Utöver nämnda särskilda ersättning uppbär Tjernberg f. n. från det allmänna förtidspension och livränta. Sjukpension enligt SPR utbetalas inte med hänsyn till socialförsäkringsersättningarnas storlek. Vidare har statens järnvägar ersatt Tjernberg helt för mistade löneförmåner för tid t. o. m. den 31 oktober 1970 och dessutom betalat honom vad som svarar mot den särskilda ersättningen för tiden därefter intill den dag då den började utgå.

Tjernberg har i skrivelse, som inkom till kommunikationsdepartementet den 15 april 1970, ansökt om skadestånd för psykiskt lidande eller om annan ersättning.

Yttranden över ansökningen har avgivits av statens personalpensionsverk den 26 mars 1971, av riksförsäkringsverket den 25 maj 1971, av statens järnvägar den 9 juni 1971 samt av försvarets skaderegleringsnämnd den 31 januari 1972 och den 6 mars 1973.

Försvarets skaderegleringsnämnd förklarar i sitt yttrande den 6 mars 1973 att nämnden inte går in på frågan om staten över huvud taget är skadeståndsskyldig mot Tjernberg liksom inte heller på frågan om preskription föreligger. Nämnden utgår vid sin bedömning från antagandet att fullt samband föreligger mellan olyckshändelsen år 1952 och Tjernbergs sjukdomssymptom och att staten åtager sig ojämkad ersättningskyldighet efter skadeståndsrättsliga grunder. Under bl. a. dessa förutsättningar bör Tjernberg enligt nämnden tillerkännas livsvarig skadelivränta med 7 000 kr. om året för tiden fr. o. m. den 1 november 1970 till dess han fyller 67 år och med 3 500 kr. om året för tiden därefter. I värdesäkringshänseende bör livräntan anses fastställd år 1972. Nämnden föreslår också att Tjernberg tillerkänns engångsbelopp som ersättning för sveda och värk samt stadigvarande lyte och men.

Föredraganden

Med hänsyn till försäkringsdomstolens dom den 10 juli 1972 får det anses att Eric Tjernbergs sjukdom — kronisk neurasteni och cephalalgi — har orsakats av olyckshändelsen den 16 september 1952. På grund av sjukdomen är han nästan helt oförmögen till förvärvsarbete.

Tjernberg uppbär på grund därav förmåner i form av förtidspension enligt lagen om allmän försäkring, livränta enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete och särskild ersättning enligt Kungl. Maj:ts beslut med f. n. sammanlagt 2 950 kr. i månaden. Vidare har statens järnvägar tillerkänt honom hel ersättning för förlorad arbetsförtjänst under tiden t. o. m. den 31 oktober 1970.

Av utredningen kan inte anses framgå att staten är skyldig att utge skadestånd till Tjernberg, och om sådan skyldighet likväl i och för sig skulle föreligga har i vart fall skadeståndsanspråket framställts så sent att det preskriberats. Med hänsyn till omständigheterna anser jag det emellertid skäligt att han bereds gottgörelse i form av livsvarig skadelivränta för de svåra personliga lidanden och besvär som för hans del blivit en följd av olyckshändelsen. Efter samråd med Statsanställdas förbund förordar jag att livräntan, med inräknande av den särskilda ersättningen om 200 kr. i månaden, fastställs att utgå med 9 000 kr. om året fr. o. m. november 1970 t. o. m. den månad, då han fyller 63 år, och med 4 500 kr. om året för hans återstående livstid. Vid beräkning av tillägg enligt kungörelsen (1971: 14) om tillägg till vissa statliga skadelivräntor m. m. bör livräntan anses fastställd år 1971. Sådant tillägg för tiden fr. o. m. den 1 januari 1972 bör utlösas först ett år senare.

Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att besluta om skadelivränta åt Tjernberg enligt vad jag här har förordat.

Jag avser att för Kungl. Maj:t senare anmäla frågan om ersättning åt Tjernberg för lyte och men m. m.

XI. Årlig ersättning åt övertalig personal vid Karlskronavarvet AB m.m.

Verksamheten vid Karlskronavarvet AB består till viss del av marint underhåll. Orderingången för denna verksamhet minskar och vid varvet uppstår därför behov av vissa personalinskränkningar.

Karlskronavarvet AB har i skrivelse den 30 juni 1972 hemställt om särskilda förmåner för den varvpersonal som beräknas bli övertalig på grund av inskränkningarna. Härvid har bolaget åsyftat ersättningar — främst årliga ersättningar — enligt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1960 med föreskrifter om särskilda förmåner för viss övertalig personal vid försvaret.

Föredraganden

Många av de anställda hos Karlskronavarvet AB, som omfattades av SPR när bolaget bildades den 1 juli 1961, har övergångsvis fått ha kvar sin pensionsrätt enligt reglementet. Övertalighetsproblem vid varvet har tidigare delvis lösts genom att 1960 års förenämnda brev satts i kraft för den personal som omfattats av SPR-systemet. Kostnaderna för pensionsförmåner enligt SPR och årliga ersättningar enligt 1960 års brev bestrids av medel från inkomstiteln Pensionsmedel m. m.

Jag vill under dessa förhållanden inte motsätta mig att det i särskilda fall ges årliga ersättningar enligt reglerna för statsanställda (trygghetsavtalet) åt de arbetstagare hos bolaget som omfattas av SPR-systemet och som blir övertaliga till följd av det minskade marina underhållet. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter härom.

Jag vill i detta sammanhang nämna att förenade fabriksverken har ett stort internt rationaliseringsbehov, vilket medför att personal blir övertalig. Fabriksverkens personal omfattas av det tidigare nämnda trygghetsavtalet, och dess utgifter för pensioner och årliga ersättningar bestrids av verkets driftmedel.

Jag finner det emellertid inte rimligt att Karlskronavarvet resp. förenade fabriksverken får stå för hela kostnaden för årlig ersättning åt här avsedd personal vilken såsom övertalig entledigas under budgetåret 1973/74. Statsbudgeten bör därför lämna ett visst bidrag till bolagets resp. fabriksverkens här ifrågasvarande utgifter. Kungl. Maj:t bör få avgöra i vilken utsträckning medel från inkomstiteln Pensionsmedel m. m. skall användas för att bekosta dessa årliga ersättningar till den del de belöper på tid före den tidpunkt då arbetstagaren vid fortsatt anställning skulle ha uppnått pensioneringsperiodens nedre gräns. För tid därefter bör utgifterna för de årliga ersättningarna bestridas på sedvanligt sätt.

Kungl. Maj:t bör utverka riksdagens bemyndigande att meddela föreskrifter om årlig ersättning åt personal vid Karlskronavarvet AB och

disponera medel från inkomsttiteln Pensionsmedel m. m. till vissa kostnader för förmåner åt personal vid bolaget och förenade fabriksverken enligt vad jag här har föreslagit.

XII. Ikraftträdande m. m.

Vad jag förordat i det föregående bör träda i kraft den 1 juli 1973, om jag ej angett annat.

XIII. Hemställan

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att
dels antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till kungörelse om ändring i statens pensionslöneförordning (1959: 286),

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att

1. besluta om tillgodoräkning i pensionshänseende av tid för sjukledighet enligt vad jag har förordat under II,
2. reglera pensionsförhållandena för vissa särskolchefer, viss personal vid Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete samt vid Danmuseifonden och Musikhistoriska museet samt besluta om pension åt intendenten Karin Tenggren och hennes eventuella efterlevande enligt vad jag har förordat under III,
3. besluta om pensionsrätten för vissa kommunala tjänstemän enligt vad jag har förordat under V,
4. bedöma fråga om pension åt efterlevande efter vissa f. d. statsanställda utan behovsprövning enligt vad jag har förordat under VI,
5. besluta om förbättrade pensionsförmåner för rektorn Carl Högmärk och f. d. skötaren Sven Wadling enligt vad jag har förordat under VII,
6. besluta om pension åt städerskan Matilda Biering och f. d. städerskan Lilly Holmgren och deras eventuella efterlevande, om familjepension åt änkan Maria Nilsson samt om pension åt f. d. sekreteraren Ragna Lundberg och hennes eventuella efterlevande enligt vad jag har förordat under VIII A—D,
7. besluta om trafiklivränta åt svarvaren Lars Blom enligt vad jag har förordat under IX,
8. besluta om skadelivränta åt f. d. lokföraren Eric Tjernberg enligt vad jag har förordat under X,
9. besluta om årlig ersättning åt övertalig personal vid Karlskronavarvet AB och om bidrag av statsmedel till bolagets och förenade fabriksverkens utgifter för sådana ersättningar enligt vad jag har förordat under XI.

Jag hemställer vidare att Kungl. Maj:t beslutar delge riksdagen vad

jag har anfört om vissa ändringar i bilagan till SPR under IV och om pension åt f. d. yrkesläraren Elisabeth Persson m. fl. under VIII E.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensien

Innehållsförteckning

I.	Ändring i statens pensionslöneförordning (1959: 286)	3
II.	Tillgodoräkning i pensionshänscende av tid för sjukledighet . .	4
III.	Pensionering av viss personal m. m.	
	A. Vissa sarskolchefer	6
	B. Viss personal hos Svenska kyrkans centralråd för evangelisation och församlingsarbete	6
	C. Personal vid Dansmuseifonden	7
	D. Personal vid Musikhistoriska museet	8
IV.	Vissa ändringar i bilagan till SPR	9
V.	Pensionsrätten för vissa kommunala tjänstemän	10
VI.	Ändrade grunder för prövning av frågan om pension åt efterlevande efter vissa f. d. statsanställda	14
VII.	Förbättrade pensionsförmåner för vissa personer	
	A. Rektorn Carl Högmärk	15
	B. F. d. skötaren Sven Wadling	16
VIII.	Pension åt vissa personer m. m.	
	A. Städerskan Matilda Biering	18
	B. F. d. städerskan Lilly Holmgren	19
	C. Efterlevande till f. d. förste assistenten Gustav Nilsson . .	20
	D. F. d. sekreteraren Ragna Lundberg	21
	E. F. d. yrkesläraren Elisabeth Persson m. fl.	22
IX.	Trafiklivränta åt svarvaren Lars Blom	23
X.	Skadelivränta åt f. d. lokföraren Eric Tjernberg	25
XI.	Årlig ersättning åt övertalig personal vid Karlskronavarvet AB m. m.	28
XII.	Ikraftträdande m. m.	29
XIII.	Hemställan	29

